

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

ACTIEGROEP IJVERT VOOR OPWAARDERING GENTS CITADELPARK

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Actiegroep Citadelpark voor Kinderen
www.citadelparkvoorkinderen.be
citadelpark.voor.kinderen@gmail.com

Facebook: <http://www.facebook.com/Citadelpark.voor.kinderen>

Een geëngageerde groep buurtbewoners en gebruikers van het Citadelpark heeft een actiegroep opgericht, die via uiteenlopende initiatieven wil bijdragen tot de hoogstnoodzakelijke en dringende opwaardering van het Citadelpark, met bijzondere aandacht voor de behoeften van kinderen.

1. Wat beogen wij?

Onze actiegroep wil op constructieve wijze bijdragen tot de herontwikkeling van het park via een actieve inbreng bij het ontwikkelen en uitvoeren van de plannen terzake van het Gentse stadsbestuur.

Hoewel de gebruikers en omwonenden van het park tot dusver niet werden gehoord in de opmaak van de plannen, hebben ze toch hun eigen verwachtingen en bedenkingen:

Boven alles willen wij dat het Citadelpark dringend een echt park en integraal beschermd landschap wordt.

De parkfunctie dient te worden versterkt en uitgebreid. Vandaag is het Citadelpark als het ware het kleine park achter de grote gebouwen. Kan het Citadelpark niet het grote park worden waar ook een aantal gebouwen te gast zijn?

Het park dient absoluut kindvriendelijk te zijn en absoluut veilig voor elke gebruiker. Het is evident dat daarom gemotoriseerde voertuigen uit het park moeten geweerd worden.

De functies (in de gebouwen) in het park dienen parkondersteunend te zijn. Het aantal functies (in de gebouwen) moet afgebouwd worden. Verdere uitbreiding van de bestaande functies is onmogelijk te verzoenen met de uitbouw van de parkfunctie, met als enige uitzondering de museale functies. Indien we de parkfunctie werkelijk willen laten primeren, waarom dan niet de bestaande footprint van de gebouwen maximaal verkleinen in plaats van een status-quo?

Cateringbedrijven of mega-evenementen horen in geen geval thuis in het park. Hun grote logistieke impact is nefast voor het park en overstijgt de draagkracht van de buurt. Het is daarom evident dat ze uit het park geweerd worden.

De gebouwen in het park hebben vandaag vrijwel geen gezicht naar het park. Men dient op zoek te gaan hoe er openheid naar het park kan ontstaan en het park niet langer de achtertuin vormt.

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Ook moet de relatie van het Citadelpark met de buurt versterkt worden, in het bijzonder met de aanpalende straten (transparantie, hertekening van de parkranden) en nabijgelegen groene en open ruimtes en museale sites (Miljoenenkwartier, Sint-Pietersplein, Bijloke, plantentuin UG, ...)

Er dient een bijzondere aandacht te zijn voor het rijke bomenbestand in het park en de bestaande flora en fauna . Culturelementen (bv. beeldentuin) kunnen hierop een esthetische en kwaliteitsvolle aanvulling vormen.

Wij zijn ervan overtuigd dat een opgewaardeerde parkfunctie de beste basis vormt om het Citadelpark te laten bijdragen tot een grotere internationale uitstraling voor de stad Gent. De aanwezigheid van musea is een extra troef. De verdere uitbouw van andere bestaande functies (bv. ICC) heeft hierbij geen enkele toegevoegde waarde te bieden.

Al het voorgaande moet in onze visie uitmonden in het omvormen van het Citadelpark tot “een park voor de stad, een tuin voor de buurt”, m.a.w. een park dat voldoende en kwaliteitsvolle ruimte biedt als bijvoorbeeld:

- Speeltuin voor kinderen
- Buitenspeelplaats voor buurtscholen,
- Recreatieruimte voor jeugdbewegingen
- Wandelplek voor gezinnen
- Ontmoetingsplaats voor buurtbewoners (waaronder veel senioren)
- Picknickplek voor jong en oud
- Rust- en ontspanningsplek voor studenten
- Veilige omgeving voor recreatieve fietsers
- Terrein voor kleinschalige sportactiviteiten (jogging, voetbal, KUBB, tai-chi, petanque, schaken, ...)

2. Waar blijft de totaalvisie vanuit het stadsbestuur?

In het bestuursakkoord 2007-2012 van de stad Gent vormde de (her)ontwikkeling van het Citadelpark één van de prioriteiten. Hoewel dit werd geformuleerd vanuit de invalshoek ‘cultuur’, werd er zeer uitdrukkelijk vooropgesteld dat hierbij de parkfunctie dient te primeren:

*“Onze stad moet verder haar culturele uitstraling behouden en versterken op Vlaams en Europees niveau. Eén van de hefbomen daarvoor is een selectieve uitbouw van de cultuurinfrastructuur. Naast de uitbouw van het STAM opteren we voor een aan de omgeving aangepaste ontwikkeling van culturevenementen rond en in het Citadelpark. We kiezen voor de verdere uitbouw van het SMAK, het ICC, het Kuipke, het MSK en de Floraliënhal binnen een breder cultuurpark, **waarbij de parkfunctie primeert.**”*

Het stadsbestuur kwam evenwel moeilijk tot een (politieke) consensus over de richting die ze met het park uit wil¹. Daarom organiseerde men op 25 en 26 maart 2010 een masterclass over het Gentse Citadelpark. Het opzet was om tijdens een intensieve denk- en discussietweedaagse een totaalvisie voor het Citadelpark uit te werken.

¹ projectdefinitie Open Oproep, p. 3/43

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Uit de deelnemerslijst van de masterclass blijkt dat dit zeer ruim werd opgevat. Elke mogelijk denkbare stakeholder werd uitgenodigd, met evenwel één opvallende afwezige: de buurtbewoners....

De doelstelling van de tweedaagse was onder meer te onderzoeken of alle reeds aanwezige functies ook in de toekomst in het Citadelpark moeten worden behouden en te bekijken of bijkomende functies/gebruikers er een plaats kunnen krijgen².

Deze vraagstelling was zeer terecht. Ook het format om dit uit te diepen, een masterclass, was wellicht een goede keuze. Wanneer men het rapport van de bijeenkomst in maart naleest, dient men echter te concluderen dat het gebeuren eerder uitdraaide op een stakeholderoverleg – evenwel in afwezigheid van een duidelijke vertegenwoordiging van de buurt – dan dat het een masterclass betrof.

Dit uit zich op sprekende wijze in de formulering van het eindadvies, dat louter is opgebouwd uit een aaneenschakeling van individuele wensen.

Men meent met 'het eindadvies' van de masterclass de fundamenteen te hebben gelegd voor een totaalvisie voor het Citadelpark, die nu door de ontwerpers aangesteld binnen de procedure van de Open Oproep van de Vlaams Bouwmeester, dient te worden vorm gegeven.

De actiegroep juicht de keuze voor de open oproep procedure toe. Een onafhankelijk en deskundig ontwerper met visie is een belangrijke voorwaarde voor een kwaliteitsvolle (her)ontwikkeling van het park. De open oproep biedt een mooie kans om de meest geschikte ontwerper aan te stellen. Echter, het Citadelpark in zijn huidige lamentabele toestand behoeft niet alleen een verlicht ontwerper, maar ook een verlicht bouwheer. Het is niet voldoende een open oproep uit te schrijven, de oproep zelf moet duidelijk en krachtig zijn en van beleidsvisie getuigen.

Helaas kan dat laatste allerm minst gezegd worden van de inhoud van de voorliggende projectdefinitie.

Het bestuursakkoord 2007-2012 liet nog alle pistes open en was in feite een optelsom van de wensen van alle belanghebbenden. In principe is daar niks mis mee voor zover deze wensen het voorwerp vormen van verder -voornamelijk ruimtelijk- onderzoek. Een dergelijk onderzoek zou de potenties en knelpunten moeten blootleggen zodat op basis daarvan een toekomstvisie kan worden ontwikkeld.

In een masterclass kon dit aan bod zijn gekomen, en voortgaand op de geformuleerde doelstelling lijkt dit ook de bedoeling te zijn geweest.

De neerslag van de masterclass toont evenwel aan dat er helemaal geen ruimtelijk onderzoekende houding is aangenomen.

Men heeft integendeel de optelsom verder aangevuld, en het resultaat hiervan ten onrechte verpakt als een zogenaamde 'totaalvisie'.

² Citadelpark Gent, Bijlage bij het Collegebesluit 05/05/2010, Stad Gent, mei 2010, Eindadvies
Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Het verontrust de actiegroep dat de uitgestippelde krachtlijnen en/of ambities voor de reeds in het park aanwezige functies (gebouwen) al zeer concreet zijn terwijl deze voor het park zelf vrij oppervlakkig blijven. Als referenties voor het park blijkt men niet verder te komen dan Central Park in New-York en Park Spoor Noord in Antwerpen. Op zich zijn dit mooie referenties, maar door zich louter te beperken tot deze evidenties geeft men duidelijk te kennen dat de uitwerking van de parkfunctie allesbehalve prioritair is.

Het valt ook op dat de meeste van deze krachtlijnen of ambities inzake de bestaande functies ruimtelijk expansief zijn. Hierbij rijst spontaan de vraag hoe dit alles onderling verzoenbaar kan zijn, laat staan hoe in die context de parkfunctie in de toekomst kan primeren?

De projectdefinitie lijkt verder op bepaalde punten weinig consequent en zelfs naïef. Dit lijkt ondermeer het geval omtrent de plannen met het Kuipke. Men wil enerzijds het gebouw niet vervangen door een evenementenhal omwille van "*functionele en draagkrachtedenen*", maar beklemtoont anderzijds de ambitie om grote sportevenementen naar de stad te halen en ze in het park te organiseren... Er wordt hierbij ook een evidente economische realiteit verzwegen. De kosten voor de renovatie van een dergelijk gebouw kunnen onmogelijk enkel en alleen door de inkomsten van de zesdaagse worden gefinancierd. Een verlengd verblijf van de zesdaagse betekent bijgevolg de verdere exploitatie van het Kuipke als evenementenarena³. Dat het gebouw daarnaast mogelijk ook ruimte zal bieden voor sportactiviteiten op buurtniveau is duidelijk geen hoofddoelstelling, maar eerder een argument om de grotere doelstelling te kunnen realiseren.

3. Onze verwachtingen naar de ontwerpers

De actiegroep wil er geen twijfel over laten bestaan dat de parkfunctie voor haar absoluut dient te primeren bij de herontwikkeling van het park en de opmaak van de plannen terzake. Op deze basis zijn nog vele scenario's mogelijk. De actiegroep kijkt uit naar de uitwerking van deze scenario's.

Binnen het park kunnen bestaande functies enkel behouden blijven voor zover ze de uitbouw van een stadspark mee ondersteunen. Alle huidige functies behouden of zelfs nog verder uitbouwen, lijkt lijnrecht in te gaan tegen het streven naar een kwaliteitsvol stadspark en het realiseren van een werkelijk en integraal beschermd landschap.

De actiegroep meent dat de Stad de kans heeft laten liggen om een duidelijke visie te ontwikkelen. Wat nu wordt gepresenteerd als een "totaalvisie" is niet meer dan een nevenschikking van de ambities van alle huidige spelers in het dossier. Een duidelijke keuze durfde men niet te nemen en de uitgesproken intentie om de parkfunctie te laten primeren lijkt ondertussen zelfs volledig in de vergeethoek te zijn geraakt.

Hoe dient een ontwerper hiermee om te gaan?

De projectdefinitie ziet de taak van de ontwerper als het vormgeven van de vooropgestelde "totaalvisie". De actiegroep durft te hopen dat de geselecteerde

³ De vertegenwoordiging van grote spelers zoals studio100 en Paul Ambach op de masterclass laat weinig twijfel bestaan over de schaal van de evenementen

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

ontwerpers hier durven tegen in te gaan en de draad durven op te pikken waar men die heeft laten liggen met de masterclass. Ontwerpers dienen aan de hand van ruimtelijke onderzoeken de vraagstelling scherp te stellen alvorens er sprake kan zijn van een ontwerpgrammatica.

De actiegroep rekent erop dat de ontwerpers hun verantwoordelijkheid opnemen. De actiegroep is er ook van overtuigd dat de Vlaamse Bouwmeester de ontwerpers daarin zal steunen. Het is de Vlaamse Bouwmeester zelf die in zijn ambitienota pleit voor het durven maken van keuzes.

4. Dringende maatregelen om acute problemen te verhelpen

Op grond van de ervaringen van haar leden dringt de actiegroep aan op een aantal concrete verbeteringen die *zonder verwijl* dienen te gebeuren om het park leefbaar en waardevol te houden in afwachting van de herontwikkeling. De volgende acute aandachtspunten dienen in dit kader prioritair aangepakt te worden:

I. Bescherming van het milieu en het beschermd landschap

Bedrijfsuitoefening en in het bijzonder de uitdijende exploitatie van een cateringbedrijf in het hart van het park zorgen voor een exponentiële overlasttoename. Het gaat om cateringexploitatie op grote schaal die naast evenementen in het park ook externe events bedient en bovendien faciliteiten biedt aan satellietbedrijven. Deze overlast treft in de eerste plaats de gebruikers van het park maar tast evenzeer het milieu en de waarde van het park als beschermd landschap ernstig aan.

Het intense verkeer dat deze cateringexploitatie meebrengt, bovenop deze die samengaat met congressen en allerlei events, heeft mede geleid tot een acute onveiligheidssituatie voor de gewone gebruikers van het park en in het bijzonder kinderen. De cateringexploitatie heeft bovendien geleid tot een toegenomen overlast op het vlak van afval, gevaarlijk vuil (bv. glas naast een speeltuin) en geurhinder. Daklozen worden aangetrokken. Een bijkomend sociaal onveiligheidsgevoel ontstaat.

Naast de hierna vermelde verkeersveiligheidsmaatregelen dringt de actiegroep er op aan dat

- 1) de (milieu)regelgeving alsook alle vergunning- en exploitatieverplichtingen door alle commerciële en bedrijfsactiviteiten in het park worden nageleefd ;
- 2) de bevoegde instanties deze regels en verplichtingen strikt controleren en sanctioneren bij niet-naleving.
- 3) zo nodig de regels worden aangescherpt, vermits elke exploitatie die disproportionele overlast bezorgt niet opportuun is in het park.

Mogelijke actoren

Gelet op de aanhoudende piek in de overlast, doet de actiegroep een dringende oproep tot alle betrokken instanties (de stadsdiensten, de overheden belast met de milieuregelgeving en de politiediensten) om op gecoördineerde wijze hun verantwoordelijkheid op te nemen

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun

II. Verkeersveiligheid gebruikers van park

De veiligheid van de gebruikers van het park (zowel recreatieve/culturele gebruikers als doorgaande fietsers of voetgangers) loopt momenteel ernstig gevaar door het sterk toegenomen verkeer (zelfs zwaar verkeer) in het park, aan de ingangen van het park (bv. de parkingang aan de Leopold II-laan) en de oversteekplaatsen.

De actiegroep dringt er op aan dat :

1) gemotoriseerd verkeer en parkeren in het park geweerd wordt⁴, in lijn met de inkleuring van het Citadelpark in het gewestplan als een “parkzone” en diens statuut van beschermd landschap.

2) op sluitende wijze toegangspalen aan alle toegangswegen worden geplaatst;

3) de naleving van deze maatregelen alsook van de zone 30 rond het park streng wordt gecontroleerd en gehandhaafd.

Mogelijke actoren

Vermits de onveiligheidsituatie de (zwakke) gebruikers van het park in gevaar brengt, ongevallen kan veroorzaken en zelfs verkeersslachtoffers kan maken, doet de actiegroep een dringende oproep tot alle betrokken instanties (in het bijzonder de stadsdiensten en de politiediensten) om hun verantwoordelijkheid op te nemen.

III. Verantwoord en duurzaam beheer van het park

De actiegroep is van oordeel dat de stad een voorbeeldfunctie heeft bij het beheer van het park. Ze dient er over te waken dat het park als beschermd landschap duurzaam en verantwoord wordt beheerd en de draagkracht van de aanpalende woonbuurten wordt in acht genomen.

In een gecoördineerde actie met andere instanties en diensten dient de stad

1) evenementen met geluidsoverlast uit het park te weren;

2) organisatoren van evenementen binnen het park streng te controleren en praktijken als wildparkeren of sluikstorten te bestrijden en te sanctioneren;

3) acute problemen zoals losliggende elektriciteitskabels en afval snel aan te pakken

4) geen toelating te geven om het park te gebruiken voor (tijdelijke) opslag van materiaal.

De actiegroep hoopt dan ook dat alle betrokken instanties durf tonen en mee zullen strijden voor een echt en kwaliteitsvol stadspark in het centrum van Gent.

⁴ Het tijdelijk gebruik van een stuk parking in het park als compensatie voor de overlast door bepaalde werken in de stationswijk dient onmiddellijk en definitief te worden beëindigd vermits de desbetreffende werken zijn afgelopen. Het integrale park dient autovrij te worden, met dien verstande dat gemotoriseerd verkeer voor de ondersteuning van het park als park (bv. Groendienst) dient mogelijk te blijven.

Handteken dit manifest!: www.citadelparkvoorkinderen.be/steun